

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Climate & Management van de De Haagse Hogeschool

	Gegevens	
datum	16 januari 2014	Naam instelling : De Haagse Hogeschool
onderwerp	Definitief besluit	Naam opleiding : hbo-bachelor Climate & Management (240 ECTS)
accreditatie hbo-bachelor	Climate & Management van de	Datum aanvraag : 10 september 2013
De Haagse Hogeschool	(002050)	Variant opleiding : voltijd
uw kenmerk	BB-1406//SM/PD/GT	Afstudeerrichtingen : geen
ons kenmerk	NVAO/2014168/ND	Locatie opleiding : Den Haag
bijlagen	3	Datum goedkeuren panel : 12 maart 2013
		Datum locatiebezoeken : 25 en 26 maart 2013
		Datum visitatierapport : 1 augustus 2013
		Beoordelingskader
		Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding goed heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Beoogde eindkwalificaties

Het panel heeft uitvoerig stilgestaan bij de positionering en profilering van deze nog jonge voltijdopleiding. De opleiding heeft zowel haar visie als haar missie duidelijk geformuleerd en deze sluiten aan bij de eisen vanuit het beroepenveld.

De competenties die de opleiding Climate & Management (CLE) hanteert, zijn geformuleerd in overleg met het relevante werkveld. Concreet gaat het hierbij om competenties op verschillende vakgebieden, van aardwetenschappen tot en met management, daarmee het multi- en interdisciplinaire karakter van deze opleiding onderstrepd.

Het panel beoordeelt deze competenties als duidelijk uitgewerkt, actueel en adequaat, zowel wat inhoud als wijze van formulering betreft. Zij sluiten goed aan bij de eisen die de arbeidsmarkt, ook internationaal, stelt aan afgestudeerden van deze opleiding.

Standaard 1 beoordeelt het panel als goed.

De opleiding sluit met haar curriculum goed aan op recente ontwikkelingen binnen het brede vakgebied klimaat en management. De vakinhoudelijke component is binnen de opleiding duidelijk aanwezig. Het is voor deze opleiding belangrijk dat zij de beroepspraktijk 'naar binnen' haalt. Inderdaad, zo stelt het panel vast, slaagt de opleiding hierin. Zo houdt de opleiding via haar beroepenveldcommissie, de stages en de (gast)docent contact met het werkveld. Nieuwe ontwikkelingen verwerkt de opleiding op een adequate wijze in het studieprogramma.

Het vierjarige CLE curriculum stelt studenten in staat de competenties op het niveau van de beginnende beroepsbeoefenaar te ontwikkelen. Studenten volgen de opleiding langs verschillende leerlijnen waarbinnen een theoretische en een praktische component goed te onderscheiden zijn. Goed is dat de theoretische component ten dienste staat van de praktische component en omgekeerd. De hoofdthema's van de opleiding geven daarbij sturing aan de onderwerpen waar studenten aan werken.

Het aantal contacturen kan omhoog, dat is nu beperkt. De opleiding heeft de omvang van de studielast duidelijk beschreven per studieonderdeel in de studiegids. Studenten studeren gemiddeld zo'n 30-35 uur per week met in drukke perioden, zoals tijdens stages en tentamens, uitschieters naar boven.

De opleiding betreft het werkveld bij het actueel houden van het curriculum waarbij het werkveld relevante vakinhoudelijke input levert en praktijkrelevante opdrachten door studenten laat uitvoeren. De opleiding zorgt ervoor dat de studenten zowel in het binnenschools als het buitenschools programma (stage, uitvoeren van opdrachten) ruim de gelegenheid krijgen om vaardigheden te oefenen en daarbij hun vakinhoudelijke kennis toe te passen. De onderzoekscomponent is in het hele studieprogramma goed verankerd. De door de opleiding gebruikte literatuur is actueel en breed wat thematiek betreft en biedt de student een goed overzicht van de meest wezenlijke thema's in het vakgebied.

De opleiding kan mede door de beperkte instroom goed aansluiten bij de beginsituatie van de startende studenten. Indien studenten dat wensen, kan de opleiding extra onderwijs voor wiskunde en taalvaardigheid verzorgen, in het bijzonder schrijfvaardigheid.

De standaarden 2, 3, 4, 5 en 6 beoordeelt het panel als goed, standaard 7 voldoet.

Personeel

De opleiding heeft goed zicht op de kwaliteit van haar personeel. Hier wordt strak op gestuurd. Het personeelsbeleid, duidelijk vastgelegd in documentatie, zorgt er voor dat de opleiding zicht heeft op de vakinhoudelijke en didactische kwaliteiten van haar kerndocenten.

De kerndocenten van de opleiding zijn vakbekwaam. Zij zijn op de hoogte van recente ontwikkelingen in het vakgebied en beschikken over voor de opleiding relevante contacten in het werkveld. Zij zijn dan ook goed in staat een voor studenten vakinhoudelijk samenhangende leeromgeving te realiseren. De docenten beschikken deels over recente werkervaring of zijn nog werkzaam in de praktijk. Het panel is positief over het aantal en de kwaliteit van de gastdocenten die de opleiding als aanvulling op haar kernteam inzet. Zij leveren docenten en studenten werkveldrelevante informatie.

Pagina 3 van 8 Docenten en studenten krijgen zo informatie over ontwikkelingen in het beroepeneveld uit de eerste hand. Studenten zijn tevreden over hun docenten.

De docent-student ratio bedraagt een gunstige 1:15. Het streven van de opleiding is een docent-student-ratio op termijn te leveren van 1:22. De omvang van het docententeam is beperkt maar zeker toereikend om de opleiding te verzorgen, gelet op het beperkt aantal studenten.

De standaarden 8, 9 en 10 beoordeelt het panel als goed.

Voorzieningen

De algemene en opleidingsspecifieke voorzieningen zijn van een voldoende niveau. Een aandachtspunt hierbij is wel de ('papieren') bibliotheek die ten tijde van de audit in beperkte mate specifiek op CLE gerichte informatie bevatte. De IT-voorzieningen voor studenten zijn adequaat: studenten beschikken over voldoende hardware en software en hebben toegang tot relevante digitale bronnen. Voor de interne informatievoorziening maakt de opleiding gebruik van een 'portal', zoals voor mededelingen en voor de digitale weergave van roosters.

De studieloopbaanbegeleiding is adequaat vormgegeven, de studieloopbaanbegeleiders zijn toegerust voor hun taak en studenten zijn tevreden over de begeleiding. Door het beperkt aantal studenten is de begeleiding intensief. De aandacht voor de voortgang van de studie en het leren reflecteren op het leerproces zijn in handen van de studieloopbaanbegeleider.

De standaarden 11 en 12 beoordeelt het panel als voldoende.

Kwaliteitszorg

De opleiding heeft zicht op haar sterke en zwakke punten. De hogeschool legt doelen vast volgens de planning & control-cyclus op verschillende niveaus: hogeschool, academie, opleiding en team/docent. Er zijn periodiek evaluaties onder de stakeholders. Verbeteracties beschrijft de opleiding op een inzichtelijke wijze en bespreekt deze jaarlijks met de voor de opleiding relevante personen. Door de beperkte schaalgrootte van de opleiding heeft het management goed zicht op de loop der dingen. Zij kan daarom snel ingrijpen indien de kwaliteit van de opleiding in het gedrang komt.

De standaarden 13, 14 en 15 beoordeelt het panel als goed.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een examencommissie op academieniveau en over een toetscommissie. Het panel constateert dat zij zijn toegerust voor hun nieuwe wettelijke taken. De toetsen zijn op bachelorniveau. De verschillende vormen van de toetsen sluiten aan bij de competenties, het gestelde competentieniveau, de lesstof en de gestelde beoordelingscriteria. Spreiding van de vragen over de studiestof en de diepgang van de vragen zijn adequaat.

De opleiding toetst en beoordeelt op een valide en betrouwbare wijze of de studenten de tussen- en einddoelen hebben bereikt.

De opleiding hanteert het vier-ogen principe om de validiteit en betrouwbaarheid van toetsen te borgen. Positief is het panel over de inzichtelijke manier waarop de opleiding toetst waarbij de toetsen de volledige leerstof afdekken.

Pagina 4 van 8 Daarbij is de relatie tussen de competenties, de doelstellingen, het curriculum en de toetsen voldoende helder in beeld gebracht.

De door het panel bestudeerde toetsen laten een variëteit aan toetsvormen zien, waarbij sprake is van zowel kennis- als inzichttoetsen. De opleiding beschikt over een helder vormgegeven toetsbeleid waarbinnen toetsontwikkeling een belangrijk item is. Docenten zijn in staat om toetsen te maken die het bachelorniveau duidelijk representeren.

De opleiding is gestart in 2008 en beschikt over een beperkt aantal afgestudeerden. Het panel kon daarom niet aan de eis voldoen om voorafgaand aan de audit 15 eindwerkstukken te bestuderen. Het panel heeft alle ten tijde van de audit beschikbare eindwerkstukken bestudeerd. Deze eindwerkstukken laten zowel theoretische diepgang als praktische toepasbaarheid zien. Een punt van aandacht wat betreft de beoordeling van de eindwerkstukken vormt de traceerbaarheid van het eindoordeel.

Standaard 16 beoordeelt het panel als goed.

Algemene conclusie

Het panel stelt vast dat deze jonge opleiding beschikt over een curriculum dat op hbo-bachelorniveau is vormgegeven. Het bereidt studenten in voldoende mate voor op de beroepspraktijk. De opleiding stelt zich, en dit vindt het panel belangrijk, in voldoende mate open voor nieuwe ontwikkelingen in het zeer dynamische vakgebied van klimaat(wetenschappen), de gebouwde omgeving en de hieraan gerelateerde wetenschappen. Zij levert afgestudeerden af die voldoen aan de eisen die het beroepenveld stelt.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel omtrent het verder benutten van de beroepenveldcommissie, ook in het kader van de afstudeerprojecten.

Pagina 5 van 8 **Besluit**

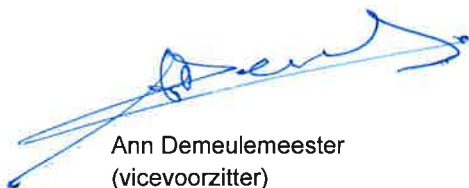
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van De Haagse Hogeschool te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 16 december 2013 naar voren te brengen. Bij e-mail van 19 december 2013 heeft de instelling gereageerd op het voornemen tot besluit. Dit heeft geleid tot aanvulling van bijlage 2 in het definitieve besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Climate & Management (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: Den Haag) van de De Haagse Hogeschool te Den Haag. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als goed.

Dit besluit treedt in werking op 16 januari 2014 en is van kracht tot en met 15 januari 2020.

Den Haag, 16 januari 2014

De NVAO
Voor deze:

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaarden	Beoordeling door het panel <i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	G
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	G
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	G
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	G
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	G
	6. Het programma is studeerbaar.	G
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	V
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		G
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		G
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	V
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	V
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	G
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	G
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	G
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	G
Opleiding als geheel		G
Eindoordeel		G

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1 uitval uit het eerste jaar

Cohort	2008	2009	2010	2011	2012
Uitval	47%	36%	33%	21%	29%

Tabel 2 Uitval uit de bachelor (na 2 jaar)

Cohort	2008	2009	2010	2011	2012
Uitval	54%	46%	33%	39%	

Tabel 3 Rendement

Cohort 2009	Na 4 jaar	Na 5 jaar
Rendement	40%	

Tabel 4 Docentkwaliteit

Graad	Master	PhD
Maart 2013	43%	0%
December 2013	71%	0%

Tabel 5 Student-docentratio

Ratio	1:15
-------	------

Tabel 6 Contacturen

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	14	9	7,5	5

- Drs. W.G. van Raaijen, voorzitter van het panel, is partner bij de Hobéon Groep. Hij heeft binnen het hoger onderwijs ruime ervaring op het gebied van kwaliteitszorg. Hij heeft sinds 2004 een zeer groot aantal accreditatie-panels in het hbo geleid zowel in Nederland als erbuiten. Zijn achtergrond is die van schoolleider. Van Raaijen is gecertificeerd lead auditor (LRQA QMS Lead Auditor Training Course, gebaseerd op ISO 9001:2008).
- Ir. F. de Pater is kennismanager Kennis voor Klimaat (KvK), een onderzoeksprogramma van het Institute for Environmental Studies waarin kennis en diensten worden ontwikkeld, die nodig zijn om de investeringen in ruimte en infrastructuur te beoordelen op klimaatbestendigheid.
- Prof.dr. ir. C. Zevenbergen is directeur Business Development bij Dura Vermeer Group NV en hoogleraar aan de 'Water Engineering Department' van Unesco-IHE en de TU Delft.
- Drs. R. Loeve is docent Civiele Techniek–Watermanagement bij de Hogeschool van Amsterdam en onderzoeker "De Stad–duurzaam vitaal" bij het lectoraat Water in en om de Stad van de Hogeschool van Amsterdam.
- S. Buchel is master student Environmental Science aan de Wageningen UR.

Het panel werd ondersteund door G.W.M.C. Broers, secretaris (gecertificeerd).